

X'JIKTBULNA:

"CHRISTIAN" HU "NISRANI"

117, Triq Ridolfo, Sliema,
15 ta' Ottubru, 1956

Sur Editor,

Għal darb'ohra s-Sur Ġużi Abela kitiblek fuq il-kwistjoni tal-Malapropismi, imqar jekk did-darba taht ir-ras "Christian U Nisrani".

Mill-ittra (jew artikolu) tas-Sur Abela, irrid niskarta l-bran psewdo-teologiku li m'għandux x'jaqsam mal-kwistjoni lingwistika kif ukoll il-frazzjiet oskuri fis-sens, bħal: "ma kienx jerga' jibbaża l-argument tiegħu fuq akkuża tiegħi li għadu ma 'cahad-hiex" (*sic*), u li ma jidhirx li filhom importanza fuq s-sugġett fil-kwistjoni, anzi donnhom biss tidwir mal-lewża, kif nużaw ngħidu għal min ikun irid jevita l-argument.

Is-Sur Abela qal li huwa qatt ma sama' jew qara li xi Protestant stqarr jew kiteb: "I am a Nisrani, but not a Catholic". Imqar jekk bi Protestant is-Sur Abela qiegħed jifhem biss xi bahri Inġliż, jiena ma nistax nara kif strangier li ma jafx bil-Malti jista' johroġ b'espressjoni bħal din. Ir-rimarka tas-Sur Abela hija gratuwita u x'konnessjoni għandha mas-sugġett tal-polemika ma nistax nifhem.

Bhalma ma nistax nifhem (xi tridni nagħmel jekk jien tant lamar?) kif is-Sur Abela sata' jgħid li jiena sejjaht 'il-Professor Wyld biex jiddefendni fil-kwistjoni. Fil-verità jiena *ikkwotajt* diversi awtoritajiet, fosthom lili-Professor Wyld u lil Dun Karu (li bil-Malti nahseb li jaf daqsi u daqs is-Sur Abela—almenu) u li huwa l-awtur tad-Dizzjunarju Inġliż u Malti. Bil-kitba tajba tagħhom dawn jikkorroboraw ċar it-teżi minni esposta.

Inziq il-lum li fid-Dizzjunarju ta' G. B. Falzon (Malti ieħor) insibu t-tifsira ta' *Nisrani* bħala *cristiano, chi vive sotto la legge di Cristo, a Christian* u viceversa *Cristiano* hija *a christian, be-*

liever, nisrani. Fid-Dizzjunarju ta' V. Busuttil (akoli Malti) *Nisrani* hi ekwivalenti għal *Christian; Catholic*, min-naħa l-oħra, hija *cattolicu, universal, generali, jew ma cullimchien.* "A Simple Catholic Dictionary" tal-Catholic Truth Society, *Christian* igibha bħal: *A follower of Christ u Catholic or Universal* bħala *A mark of the Church, because she subsists in all ages, teaches all nations, and is the one ark of salvation for all.*

Nista' nkompli nikkwota kotba għal pagni shaħ imma s-Sur Abela qiegħed ifittex li jinjora konvenjentement l-argumenti tagħhom; u sadattant huwa baqa' ma sabx linja ta' awtur li taqbel malli qiegħed isostni hu.

Anzi din id-darba sa nsemmilu wkoll xi jgħid il-Katekiżmu Malti: "Int Nisrani? Iva, jiena Nisrani għall-grazzja t'Alla". Issa l-Katekiżmu tal-Kardinal Gasparri nsibu fih l-istess mistoqsija u twegiba hekk: "Sei tu cristiano? Sì, sono cristiano per grazia di Dio"; bl-Inġliż: "Are you a Christian? By the grace of God I am a Christian". Imbagħad: "Chi è cristiano? È cristiano chi ha ricevuto il Sacramento del Battesimo, che è come la porta della Chiesa di Gesù Crsto". L-istess it-traduzzjoni Inġliża: kull fejn hemm il-kelma *cristiano* nsibuha maqluba fi *Christian*.

Mela kull min hu mgħammed *huwa* Nisrani u għalhekk *Christian* (bħall-bahri Protestant) imma mhux neċessarjament Kattolku (*Catholic*). Ahna jew m'ahniex?

Jekk m'ahniex, ikolli ta' hmar li jien nammetti mas-Sur Abela li mhux bilfors li kull min hu letterat jirraguna. Lis-Sur Abela, infatti, jiena ngħoddu b'letterat.

ALBERT M. CASSOLA.

Nota ta' l-Editor: B'din "Il-Malti" jagħlaq din il-polemika.